

Marcin Kolasa (Muzeum Historii Kielc)

Dary i nabytki Muzeum Historii Kielc w latach 2006-2008

Muzeum Historii Kielc powstało 1 IX 2006 r. Znalazło siedzibę w zabytkowej dziewiętnastowiecznej kamienicy przy ulicy św. Leonarda 4, w miejscu, gdzie od 1913 r. działało muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Dzisiejsze muzeum tworzone było od podstaw i nie posiadało własnych zbiorów.

W pierwszym etapie należało odpowiednio przygotować i wyposażać sale ekspozycyjne, a przede wszystkim zgromadzić eksponaty. Wobec tego początkowy okres działalności pracownicy muzeum poświęcili na kwerendy w muzeach, archiwach i bibliotekach w całej Polsce. Podjęte działania pozwoliły zgromadzić ponad 1000 eksponatów – wiele z nich użyczonych zostało w formie długotrwałych depozytów. Szczególne miejsce wśród deponentów zajmuje Muzeum Narodowe w Kielcach, przez dziesiątki lat gromadzące przedmioty związane z historią Kielc i regionu. Dużą część tych eksponatów można obecnie zobaczyć na stałej ekspozycji Muzeum Historii Kielc.

Przy tworzeniu własnych zbiorów, oprócz zakupów i przekazów od rozmaitych instytucji (m.in. Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Urzędu Miasta Kielce), znaczącą rolę odgrywają prywatni darczyńcy. Mieszkańcy Kielc licznie odpowiadają na apele muzeum o wzbogacanie zbiorów muzealnych. Przekazują pamiątki rodzinne, dokumenty, stare fotografie, elementy wyposażenia domów i mieszkań, a czasem gromadzone przez lata zbiory związane z historią miasta. To dzięki ich ofiarności zbiory Muzeum Historii Kielc sięgają już ponad 2000 eksponatów.

Muzealia obejmują 2 zasadnicze grupy obiektów wpisywanych do ksiąg inwentarzowych „Historia” oraz „Sztuka”. Pozostała część przedmiotów (obiekty o mniejszej wartości ekspozycyjnej i merytorycznej, materiały pomocnicze, kopie, destrukty itp.) inwentaryzowana jest w księdze pomocniczej, tzw. materiałowej. W końcu 2008 r. zbiory Muzeum Historii Kielc liczyły 823 muzealia wpisane do ksiąg inwentarzowych „Historia” i „Sztuka”, 1278 obiektów wpisanych do księgi materiałowej; w muzeum znajdowało się ponadto 1265 depozytów.

Na zbiory historyczne składają się zabytki archeologiczne, archiwalia, ikonografia, kartografia, numizmatyka, sfragistyka, falerystyka i varia. Zbiory sztuki obejmują malarstwo, grafikę i rysunek, rzeźbę oraz rzemiosło artystyczne.

1. Naczynie ceramiczne znalezione przy kościele św. Wojciecha , XI - XII w., stan po rekonstrukcji, nr inw. MHKi/H/147

W poniższym tekście pokrótce omówione zostaną poszczególne rodzaje zbiorów, a także przedstawione najcenniejsze i najbardziej interesujące eksponaty.

Najwcześniejszy okres dziejów miasta ilustrują znaleziska archeologiczne. To przede wszystkim obiekty przekazane do muzeum przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pozyskane w wyniku badań archeologicznych na placu św. Wojciecha, przeprowadzonych w latach 2006–2007. Podczas wykopalisk natrafiono początkowo na pozostałości pochówków z cmentarza przy kościele św. Wojciecha. Do muzeum trafiły datowane na XVIII w. medaliki, pierścionki miedziane i koraliki. Jednak daleko bardziej interesujące było odkrycie pozostałości wczesnośredniowiecznej chaty półziemiankowej, stanowiące potwierdzenie lokalizacji najstarszej osady przedlokacyjnej przy kościele św. Wojciecha. Wśród materiału zabytkowego znalezione w obrębie pozostałości chaty warto wymienić dzban wykonany z białej glinki kaolinowej. Świadczy on o pozycji majątkowej i społecznej właściciela. Rozbite na liczne fragmenty naczynie udało się zrekonstruować. Można je datować na XI–XII w. Ponadto na stanowisku znaleziono m.in. przęślik gliniany i brązowy kabłączek skroniowy. Przedmioty te, a także hipotetyczną rekonstrukcję drewnianej chaty, można oglądać na muzealnej ekspozycji.

Wśród najstarszych eksponatów szczególnie cenny jest datowany na XI w. skarb srebrny z Małogoszcza. Składa się on z ponad 400 monet, ozdób srebrnych i płacidel w formie srebrnych placków oraz z pozostałości glinianego naczynia. Większość skarbu stanowią denary krzyżowe zwane powszechnie „krzyżówkami”, w mniejszej części denary zachodnioeuropejskie. Wśród ozdób na uwagę zasługuje piękna srebrna lunula – wisior w kształcie półksiężyca, symbol płodności. Skarb z Małogoszcza to niezwykle interesujące źródło historyczne dotyczące obszaru położonego na północ od Białej Nidy, gdzie dotychczas tego rodzaju znaleziska nie były znane. Dokładny opis skarbu zawierają opracowania prof. dr hab. Stanisława Suchodolskiego i dr Bożeny Reyman-Walczak¹.

Kolejną grupę muzealiów stanowią archiwalia: dokumenty, druki, listy ukazujące życie społeczne, gospodarcze i polityczne Kielc. Ramy czasowe sięgają od pierwszej połowy XIX po schyłek XX w. Spośród zróżnicowanego zbioru warto wymienić kilka najciekawszych eksponatów.

2. Skarb srebrny z Małogoszcza, XI w., nr inw. MHKi/H/124

Z pierwszym numerem w księdze inwentarzowej kolekcji historycznej muzeum figuruje niezwykle cenny dokument. Jest to księga ewidencji broni prowadzona przez kieleckiego policmajstra w latach 1911–1914. Wykaz zawiera informacje na temat rodzaju, ilości i miejsca przechowywania broni będącej w posiadaniu mieszkańców miasta i okolicznych majątków. Skrupulatnie prowadzona przez carskiego urzędnika, dawała mu wiedzę, nieocenioną zwłaszcza w czasie niepokoju.

Do muzeum trafił też interesujący dokument związany z zapisaną w historii miasta (a przez związki z ks. Piotrem Ściegiennym także w historii Polski) rodziną Pan-

¹ Maszynopis w Muzeum Historii Kielc.

toczków. Jest to odpis aktu notarialnego sprzedaży Szymonowi Pantoczkwowi domu mieszkalnego przy ul. Wielkiej 55 w Kielcach wraz z mieszczącą się w nim apteką. Dokument jest datowany na 16 IV 1825 r.

3. Odpis aktu notarialnego sprzedaży Szymonowi Pantoczkwowi domu mieszkalnego z apteką, 1825 r., nr inw. MHKi/H/134

Innym niezwykle efektownym eksponatem jest świadectwo czeladnicze Franciszka Suligi, wydane w 1898 r. przez Urząd Starszych Zgromadzenia Ślusarzy w Kielcach. Spisane w języku polskim i rosyjskim, ozdobione jest piękną bordiurą zawierającą symbole cechowe, miejskie i państwowe oraz widoki Kielc.

Unikatowym muzealium jest rękopis pracy „Pamiętnik Kielecki. Zbiór prac ku uczczeniu Adama Mickiewicza (1798–1898)”, wydanej drukiem w 1901 r. przez Bronisława Bieńkowskiego². Wśród autorów widnieją nazwiska Tadeusza Jana Wagnera, Romana Plenkiewicza, Feliksa Rybarskiego, Wincentego Choroszewskiego, Stanisława Możdżeńkiego, Konrada Gąsiorowskiego, Józefa Wigury, Wincentego Giebartowskiego, Stanisława Ciszewskiego, Wojciecha Gersona, Jarosława Korwina, Jana Łosia, Bronisława Bieńkowskiego, Julii Kietlińskiej-Rudzkiej, Zygmunta Wasilewskiego, Zdzisława Bitnera, Józefa Długosza, Zofii Kowerskiej, Jana Ogiń-

2 *Pamiętnik Kielecki. Zbiór prac ku uczczeniu Adama Mickiewicza (1798–1898)*, Kielce 1901.

skiego-Kontrymowicza, Eleuterego Siemiradzkiego, S. Kontkiewicza. Twórcami grafik i rysunków są Wojciech Gerson i Rajmund Niesiołowski.

Zabytkiem zapomnianej już dzisiaj sztuki epistolarnej jest zbiór listów do Rajmunda Duchnowskiego, nauczyciela Szkoły Wyższej Realnej w Kielcach, pisanych latem 1863 r. przez jego żonę Henriettę Duchnowską (z domu Paprocką). Rzucają one nieco odmienne światło na postać nauczyciela, uważanego dotychczas za rusofila i konformistę, stanowią ciekawy przyczynek do obrazu Kielc w czasie powstania styczniowego.

Niewielki na razie zbiór numizmatyczny zapoczątkował „Grosz polski z miedzi kraiowej” z 1824 r., bity z kruszcu pochodzącego ze złóż w Miedzianej Górze. Pozostałe numizmaty to m.in. carskie ruble z XIX i początku XX w., polskie marki, druki akcji i obligacji z dwudziestolecia międzywojennego, banknoty, monety i kartki z PRL-u.

Muzeum Historii Kielc gromadzi także zbiór kartograficzny – głównie mapy obejmujące obszar województwa czy guberni kieleckiej, plany miasta oraz poszczególnych budynków i posesji. W zbiorze znajdują się m.in.: mapa guberni kieleckiej z 1914 r. oprac. przez J. M. Bazewicza i plan Kielc z 1917 r. z drukarni St. Święckiego. Wart uwagi jest także plan budowy domu mieszkalnego przy ul. Zamkowej 10 w Kielcach w skali 1:120 ze szkicem sytuacyjnym posesji w skali 1:750, sporządzony przez Budowniczego Obwodu Kieleckiego Aleksandra Borkowskiego na zlecenie Michała Malinowskiego.

Wśród zbiorów sfragistycznych znajdziemy zarówno tłok pieczętny kieleckiego notariusza z trzeciej ćwierci XIX w. z herbem guberni, jak i okupacyjny tłok z dworca kolejowego w Kielcach z hitlerowską „gapą” w centrum. Osobną grupę stanowią tłoki pieczętnie kieleckich przedsiębiorców i rzemieślników: stempel patentowy z Wytwórni Konserw Leopolda Fijałkowskiego czy dwuczęściowy tłok suchej pieczęci ze składu wędlin P. Michałowskiego. Pieczęć lakową, stempel odcisnięty tuszem czy tzw. suchy stempel odnaleźć można na kilkudziesięciu obiektach. Stanowią one doskonałe źródło informacji o kieleckich firmach, warsztatach, przedsiębiorcach czy kupcach. Pozwalają także prześledzić zmiany zachodzące w pieczęciach instytucji państwowych i miejskich.

Zbiory falerystyczne obejmują głównie odznaczenia i medale wojskowe, w tym będące świadectwem udziału kielczan w wojnach światowych (np. Krzyż *Virtuti Militari* i Krzyż Walecznych nadane żołnierzowi 2. Pułku Artylerii Lekkiej Legionów za obronę Modlina we wrześniu 1939 r.) oraz dokumentujące przynależność do rozmaitych organizacji państwowych i społecznych (Państwowa Odznaka Sportowa z 1936 r., Odznaka Kieleckiego Towarzystwa Cyklistów z początku XX w. i inne).

Zbiór fotografii obejmuje ponad 1500 obiektów (wraz ze zbiorami ikonograficznymi biblioteki muzealnej). Przechowywane są na rozmaitych nośnikach: od szklanych i celuloidowych negatywów, przez odbitki na kartonie opatrzone kunsztownymi winietkami zakładów fotograficznych, po współczesne – na papierze fotograficznym

4. Tłok pieczętny kieleckiego notariusza Konstantego Holewińskiego, XIX w., nr inw. MHKi/H/133

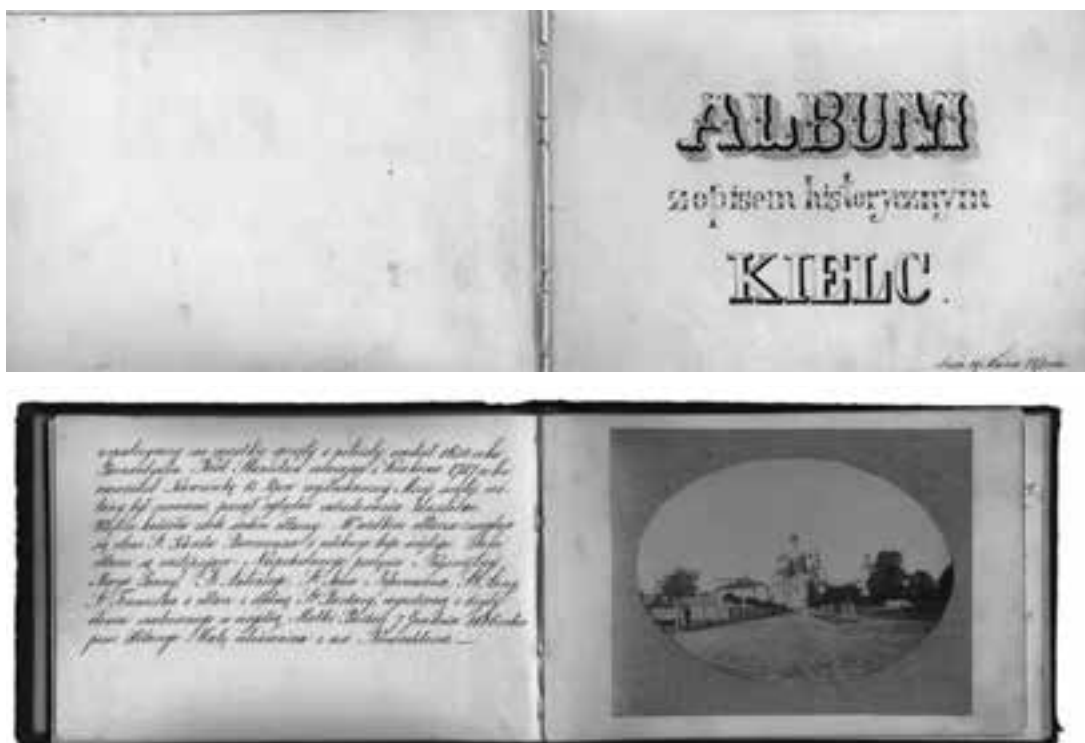

5. Tłok pieczętny z kieleckiego dworca kolejowego, okres II wojny światowej nr inw. MHKi/H/216

6. Odznaka Kieleckiego Towarzystwa Cyklistów, początek XX w., nr inw. MHKi/H/264

oraz fotografie zapisane w formie plików cyfrowych. Wiele z tradycyjnie wykonanych odbitek nosi stemple znanych kieleckich zakładów fotograficznych: B. Wilkowskiego, S. Rachalewskiego, S. Saneckiego, A. Badziana i współczesnych fotografików kieleckich: J. Kamody, J. Buczkowskiego, P. Pierścińskiego. Najstarsze fotografie znajdują się w „Albumie z opisem historycznym Kielc” z 1878 r. Unikatowe widoki rynku, wzgórze zamkowe, katedry, cerkwi, kościoła św. Wojciecha, Karczówki czy parku miejskiego – wraz z towarzyszącym im krótkim opisem – stanowią nieocenione źródło historyczne. Należy zaznaczyć, iż większość zbioru fotografii stanowi ikonografia miasta. Zdjęcia budynków, ulic i placów pozwalają śledzić przemiany architektoniczne i rozwój przestrzenny Kielc od drugiej połowy XIX w. po czasy współczesne.

7. Album z opisem historycznym Kielc, 1878 r., nr inw. MHKi/H/253

Muzeum dysponuje też zbiorem fotografii kielczan w znacznej części pochodzących z albumów rodzinnych. Powstaje z nich portret mieszkańców miasta – przedstawicieli rozmaitych profesji, urzędników, policjantów, strażaków, wojskowych, uczniów, nauczycieli, ukazanych zarówno w ujęciach portretowych, jak i na okolicznościowych fotografiach grupowych oraz podczas rozmaitych uroczystości, obchodów, świąt.

Varia obejmują rozmaite przedmioty – elementy wyposażenia domów, ubiory, wytwory kieleckich zakładów rzemieślniczych i fabryk, drobne akcesoria. Wśród dziesiątek eksponatów uwagę zwracają tablice żeliwne, wiszące jeszcze na początku XX w. na ścianach kieleckich domów. Spełniały one rolę porządkową i informacyjną. Starannie wykonane, z napisami w języku polskim i rosyjskim, stanowią doskonale obiekty ekspozycyjne. Na wystawie można obejrzeć między innymi tablicę z ul. Konstantego (dziś H. Sienkiewicza), z domu Gierowskich przy ul. Wesołej czy też żeliwny szyld Agencji Sankt Petersburskiego Towarzystwa Ubezpieczeń.

Dużym zainteresowaniem wśród zwiedzających muzeum cieszą się przedmioty będące wytworem rodzimego rzemiosła i przemysłu. Uwagę przyciągają wyroby kieleckiej Huty „Ludwików”, wśród nich hełm strażacki, chochla wojskowa (do kuchni polowej) czy rzadko spotykany w zbiorach kolekcjonerskich czajnik przeznaczony

8. Tableau Seminarium Duchownego w Kielcach, 1920 - 1925, nr inw. MHKi/H/132

dla marynarki wojennej. Obejrzyć można także wagę szalkową sygnowaną: A. Czerwieniec / Kielce czy też budzik z zakładu zegarmistrzowskiego Sz. Kanera.

Niezwykłe są przedmioty wytworzone przez kieleckiego przedsiębiorcę – a zarazem wynalazcę ekscentryka – Leopolda Fijałkowskiego. Jest wśród nich pochodząca z początku XX w. gitara elektryczna przez niego zaprojektowana i własnoręcznie wykonana. Doskonale prezentuje się także konserwa szklana (z fasolką!) sporządzona według sposobu potwierdzonego patentem z 1937 r. (oryginał w muzeum). Inne wynalazki L. Fijałkowskiego to „pętllice gumowe do szelek” (patent z 1925 r.), „wieczne muchołapki”, „szybkogrzejka” do gotowania wody, rower resorowany czy pasta do butów przedłużająca trzykrotnie ich użytkowanie (o czym mieli zaświadczyć m.in. listonosze).

Duże wrażenie na zwiedzających robi miedziany syfon do przewożu wody gazowanej pochodzący z browaru Karscha, używany następnie przez kieleckiego przedsiębiorcę Longina Pobiegę (co dokumentuje odpowiedni stempel bity na butli). Na ekspozycji można również zobaczyć jeden z symboli PRL-u: pralkę wirnikową „Fra-

9. Tablica żeliwna z domu Gierowskich, początek XX w., nr inw. MHKi/H/273

10. Chochła wojskowa, wyrób „Huty Ludwików”, 1939 r., nr inw. MHKi/H/140

nia”, wyrób Kieleckich Zakładów Wytwarzania Metalowych „SHL” z lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku.

Imponująco przedstawia się zbiór rozmaitych akcesoriów i elementów wyposażenia z kieleckich aptek: Z. Bzowskiego, D. Patka, K. Leydo, J. Krzanowskiego i C. Gierałtowskiego. Interesujące obiekty znaleźć można także wśród zbioru przedmiotów z kieleckich restauracji i kawiarni („Versal”, „Royale”, „Cafe Italia” i inne).

Niektóre przedmioty – oprócz swej funkcji użytkowej czy zdobniczej – oznaczone są napisami lub puncami świadczącymi o ich szczególnym przeznaczeniu. Przykładem jest zestaw sztućców z warszawskiej wytwórni „Fraget” używany w kasynie

11. Leopold Fijałkowski ze skonstruowaną przez siebie gitarą elektryczną, fot. przed 1939 r., nr inw. MHKi/Mat/315

12. Sztułyce z kasyna podoficerskiego 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, druga połowa lat 30. XX w., nr inw. MHKi/H/276-8

13. Suknia ślubna, 1936 r., nr inw. MHKi/H/236

podoficerskim 4. Pułku Piechoty Legionów, o czym informuje puncowany napis: *K. P. 4 P.P.LEG.* Sztułyce pochodzą prawdopodobnie z zestawu ofiarowanego kasynu w latach trzydziestych przez prezydenta Kielc Stefana Artwińskiego. Funkcję pamiątkową ma także złożona puszka na tytoń z wygrawerowaną inskrypcją: *II Nagroda / Reduta Zw. Of. Rez. / Kielce 21/III 1928.*

Muzeum gromadzi również dawne stroje (codzienne, odświętne, służbowe) i rozmaite elementy ubioru. Wśród nich pięknie prezentuje się zwłaszcza suknia ślubna z 1936 r.

Zbiory wpisane do księgi inwentarzowej „Sztuka”, to w znacznej części dzieła malarstwa, związane tematyką czy osobą twórcy z Kielcami i regionem. Pierwszym obiektem wpisanym do tego inwentarza jest obraz Józefa Szermentowskiego (1833–1876), *Rodzina malarza – lekcja geografii*, (olej na płótnie, sygnowany: *J. Szermentowski / Paryż 1875*). Obraz kupiono w 2006 r. dzięki dotacji przyznanej przez Radę

14. Józef Szermentowski, *Rodzina malarza - lekcja geografii*, płótno, olej, 1875 r., nr inw. MHKi/S/1

Miasta Kielce. Józef Szermentowski urodził się w Bodzentynie, a przez pewien czas tworzył w Kielcach, korzystając z opieki naczelnika powiatu kieleckiego i mecenasa sztuki Tomasza Zielińskiego. Obraz ze zbiorów Muzeum Historii Kielc jest dziełem wyjątkowym w twórczości tego wybitnego polskiego pejzażysty. Przedstawia scenę z wnętrza paryskiego mieszkania Szermentowskiego, w której rodzina artysty, żona Wanda z Szawłowskich i dwóch synów Józef i Henryk, uczestniczą w swoistej lekcji geografii nad rozłożoną mapą ówczesnej Europy. W obrazie artysta w sposób symboliczny ukazał nadzieje i tęsknoty polskiego emigranta.

W końcu 2007 r. Muzeum Historii Kielc otrzymało wspaniały dar. Urząd Miasta Kielce przekazał do zbiorów całą zachowaną spuściznę po zmarłej w 2005 r. kieleckiej artystce Jadwidze Trzcińskiej. Liczący blisko pół tysiąca obiektów zbiór obrazów, grafik, rysunków, stanowi trzon muzealnej kolekcji sztuki. Kolekcja jest bardzo różnorodna zarówno, jeżeli chodzi o wykorzystywane przez Jadwigę Trzcińską techniki malarskie i graficzne (olej, akwarela, gwasz, akryl, drzeworyt, akwaforta, suchoryt, litografia), jak i tematykę prac. W zbiorach znajdują się dzieła reprezentatywne dla różnych etapów twórczości artystki od lat pięćdziesiątych po osiemdziesiąte. Obrazy i rysunki obejmują cykle: *Ziemia* (1958–64), *Słońce* (1962–68), *Tematy*

15. Jadwiga Trzcińska, około 1960 r., nr inw. MHKi/Mat/807/1

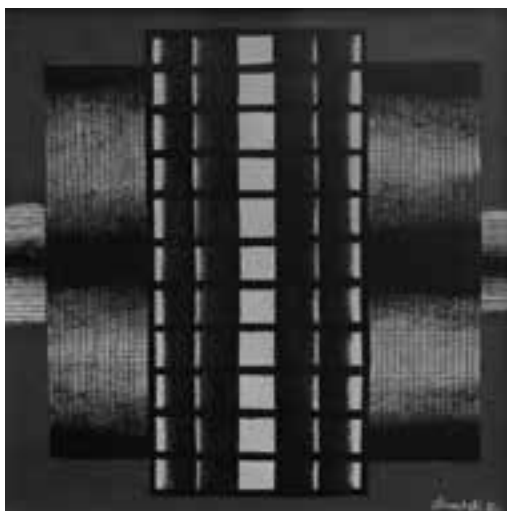
ludowe (1958–63), Koguty (1963–70), Ptaki (1960–68), Kompozycje założeniowe (1961–70). Cykle graficzne to: Zwierzęta (1957–59), Ptaki (1960–64), Byki (1962–66), Exlibrisy (1962–70). Osobną grupę stanowi zbiór klocków drzeworytniczych oraz cynkowych i miedzianych matryc graficznych. Do muzeum trafiły też przedmioty z wyposażenia pracowni malarskiej, a także archiwum rodzinne Trzcińskich. Interesujący element stałej ekspozycji muzealnej stanowi przeniesiona w całości z domu Trzcińskich łazienka z oryginalnym wyposażeniem z lat trzydziestych ubiegłego wieku. W kwietniu 2009 r. otwarto w Muzeum Historii Kielc wystawę monograficzną poświęconą twórczości artystki³.

W zbiorach sztuki znajdują się obiekty pozyskane przez muzeum drogą kupna, darów od prywatnych kolekcjonerów i artystów lub ich spadkobierców. Wśród autorów prac pojawiają się nazwiska twórców związanych z miastem i regionem: H. Czarneckiego, Z. Moralskiego, J. Borowskiej, M. Rzędowskiego, K. Stefańczyka, K. Wiszniewskiego, M. Czyżewskiego, A. Płoskiego, M. Płoskiego, L. Szypy, J. Szoty.

Wśród wyrobów rzemiosła artystycznego na uwagę zasługują srebrne sztuce z I połowy XIX w., będące wyrobem kieleckich złotników: Lutnickiego, Wojciecha Brzechffy i Juliana Kozłowskiego.

Wśród mebli służących do rekonstrukcji XIX-wiecznych wnętrz mieszczańskich znajdują się między innymi: stół do gry w karty (w stylu Ludwika Filipa), mahoniowa komódka z mosiężnymi okuciami, fotel typu berżera-gondola czy nefrytowa

³ Jadwiga Prandota Trzcińska, *Malarstwo, grafika, rysunek* [katalog wystawy], red. K. Myśliński, Muzeum Historii Kielc, Kielce 2009.

16. Zbigniew Moralski, *Szklany dom*,
1967 r., płótno, olej,
nr inw. MHKi/S/15

lampa naftowa. Do stworzenia ekspozycji z początku XX w. służą krzesła i stoliki z kieleckiej Fabryki Mebli Giętych „Henryków” czy wytwórni Kazimierza Drzewińskiego.

Zbiór medali i plakiet obejmuje kilkadziesiąt obiektów. Okolicznościowe przedmioty nawiązujące do historii miasta przypominają zasłużone postacie, historyczne wydarzenia, dokumentują jubileusze rozmaitych organizacji, szkół, zakładów pracy.

Na zakończenie warto jeszcze wspomnieć o zbiorach biblioteki muzealnej. Obejmują one wydawnictwa zwarte, katalogi muzealne, wydawnictwa ciągłe i czasopisma oraz dokumenty życia społecznego – w sumie ponad 2000 pozycji inwentarzowych. Całości zbiorów dopełnia depozyt Kieleckiego Towarzystwa Naukowego (druki zwarte i czasopisma, materiały rękopiśmienne, maszynopisy i mikrofilmy), liczący ponad 3500 pozycji inwentarzowych.

17. Łyżeczki srebrne z warsztatów złotników kieleckich: Juliana Kozłowskiego, Lutnickiego i Wojciecha Brzechffy, pierwsza połowa XIX w., nr inw. MHKi/S/24-27

Muzeum szczególną wagę przykładą do gromadzenia księgozbioru o charakterze regionalnym oraz tzw. dokumentów życia społecznego (pisma, ulotki, plakaty itp.), a także unikalnych cymeliów. Szczególnie interesujące są opracowania dotyczące Kielc i regionu m.in.: Aleksandra Janowskiego, Marty Hubickiej, Edmunda Massalskiego, Sylwestra Kowalczewskiego. Wiele informacji można też odnaleźć w „Pamiętniku Koła Kielczan” czy w księdze „Dla siebie i dla szkoły” – pamiętniku wydanym staraniem pierwszych abiturientów Szkoły Handlowej Miejskiej w Kielcach z 1909 r.

Muzeum Historii Kielc to jedna z najmłodszych instytucji na mapie kulturalnej Kielc. Zbiory muzeum tworzone są w zasadzie od podstaw. Aby przekształcić je w kompletne kolekcje o dużej wartości artystycznej i historycznej, potrzeba nie tylko ofiarności darczyńców, środków finansowych na zakupy, ale też wyobraźni i kompetencji tworzących zbiory muzealników oraz odpowiednio długiego czasu.

Marcin Kolasa (Museum of the History of Kielce)
Acquisitions of Kielce History Museum (2006-2008)

The Kielce History Museum was established on September 1, 2006 and it is situated in a historic, 19th century tenement house at 4 St. Leonard Street. Until 1913, the house was the seat of the Museum of the Polish Tourist Country-Lovers' Society.

Initially, the Museum did not have any collection items. Exhibits were either purchased or donated by various institutions and mostly by the inhabitants of Kielce, who eagerly gave the Museum their memorabilia connected with the history of Kielce and the region.

At the end of 2008, the Museum collection comprised 823 exhibits entered into a History and Art inventory register and 1,278 objects entered into a material register. There are also 1265 exhibits on loan.

The historic collection consists of archaeological monuments, archives, iconography, cartography, numismatics, sphragistics, phaleristics and other. Art collection comprises paintings, graphics, drawings, sculptures and artistic craftsmanship items. The collection of the Museum's library is mostly of regional character, including complete publications, museum catalogues, continuous publications and magazines as well as documents referring to social life. In total there is 2,000 items. There are also more than 3,500 items on loan from the Scientific Society of Kielce (complete publications and magazines, stationery, typescripts and microfilms)